

Høgskolen i Hedmark

Luna

Christina Vanghagen Løvald Hov

Bacheloroppgave – oppgavetype B

Samarbeid med minoritetsspråklige foreldre

Parental Cooperation with Minority Parents

Barnehagelærer

2016

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket JA X NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage JA X NEI

Forord

Denne bachelor oppgaven er skrevet i forbindelse med en avsluttende utdanning for barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen i Hedmark.

Gjennom dette arbeidet har jeg fått muligheten til å fordype meg i hvordan et samarbeid med minoritetsspråklige foreldre fungerer i noen få utvalgte barnehager. Ved valg av dette tema har mitt interesseområde vært avgjørende, og ved hjelp av de kunnskapene jeg har tilegnet meg i studiet har prosessen fram til et avsluttende arbeid både vært krevende, men også lærerikt.

Først og fremst vil jeg takke min familie for all støtte, tålmodighet og forståelse i forbindelse med denne perioden. Deretter vil jeg også takke min samboer Siavash Mobasheri for sin forståelse og bruk av sin tid på å lese korrektur på mitt arbeid. Samtidig vil jeg også takke min veileder Ingebjørg Stubø for tilgjengelighet, veiledning og gode retningslinjer under oppgaveskrivingen.

Til sist rettes det en takk til de aktuelle informantene som sa seg villig til å la seg intervju slik at jeg kunne finne svar på det jeg søkte etter.

Christina Løvald Hov

Oslo, mai 2016

Innhold

Forord.....	2
Innhold	3
Norsk sammendrag	5
Engelsk sammendrag (abstract).....	6
1. Innledning	7
1.1 Begrunnelse for valg av problemstilling.....	8
1.2 Avgrensning og presisering av problemstilling.....	9
1.3 Begrepsklarering	10
2. Teoretisk bakgrunn.....	12
2.1 Lovverk	12
2.2 Kultur og kulturforskjeller	13
2.3 Ressursorientert og problemorientert tilnærming.....	14
2.4 Dialog – møter mellom foreldre og personalet	16
2.5 Anerkjennelse	18
3. Metode	20
3.1 Valg av metode	20
3.2 Kvalitativt forskningsintervju	21
3.3 Presentasjon av informantene	22
3.4 Validitet og reliabilitet i kvalitativt intervju	22
3.5 Analysearbeidet.....	23
3.6 Etske overveielser	24
4. Presentasjon og drøfting av funn	26
4.1 Barnehageansattes tolkning av foreldresamarbeid.....	26
4.2 Foreldrenes kulturelle bakgrunn og dens betydning.....	27
4.3 En god dialog	27
4.4 Pedagogiske ledernes erfaringer med foreldresamarbeid.....	28
4.5 Et velfungerende foreldresamarbeid	29
5. Konklusjon	31
5.1 Diskusjon om fordypningsoppgaven.....	32

5.2	Veien videre.....	33
	Litteraturliste.....	34
	Vedlegg 1.....	36
	Vedlegg 2.....	38

Norsk sammendrag

Tittel:

Samarbeid med minoritetsspråklige foreldre

Forfatter:

Christina Vanghagen Løvald Hov

År

2016

Sider

38

Emneord:

Samarbeid, dialog og anerkjennelse

Sammendrag:

Dette er en bacheloroppgave i foreldresamarbeid ved Høgskolen i Hedmark. Formålet med oppgaven har vært å belyse det samarbeidet som er mellom hjem og barnehage med minoritetsspråklige foreldre. For å få frem dette samarbeidet valgte jeg å foreta intervjuene utenfor Oslo området. Problemstillingen lyder som følger:

På hvilke måter legger noen pedagogiske ledere til rette for samarbeid med minoritetsspråklige foreldre i uformelle situasjoner?

Mitt ønske i denne oppgaven var å sette fokus på pedagogiske ledernes egne erfaringer med tilrettelegging med samarbeidet med minoritetsforeldre. Ut i fra dette har jeg valgt ut pensumlitteratur i forhold til det uformelle samarbeidet med minoritetsspråklige foreldre. Disse temaene var: kultur og kulturforskjeller, ulike tilnærminger, gode dialoger, anerkjennelse og lovverk.

Når det gjaldt informasjonen fra barnehagen var minoritetsforeldrene til tider mest opptatt av å få tilbakemelding om det faglige ståstedet til barna, og deres utvikling i barnehagen. Personalet og de pedagogiske lederne i barnehagen var mest opptatt av å formidle informasjon som var nødvendig, og på en slik måte at foreldrene skulle forstå det som ble gitt av informasjon. Likevel nevnte deltakerne også ulike utfordringer som har oppstått og utfordringer for det generelle foreldresamarbeidet.

Engelsk sammendrag (abstract)

Title: Parental cooperation with minority parents	
Authors: Christina Vanghagen Løvald Hov	
Year: 2016	Pages: 38
Keywords: Cooperation, dialogue and recognition	
<p>Summary:</p> <p>This is a bachelor thesis about cooperation with minority language parents, at Hedmark University College. The purpose of the thesis was to elaborate the cooperation between home and kindergarten with multicultural parents. To carry forward this cooperation I decided to conduct interviews outside the Oslo area. This issue read as follows:</p> <p><i>In what ways do some educational leaders to facilitate cooperation with immigrant's parents in informal situations?</i></p> <p>My desire in this task was to focus on educational leaders own experiences with facilitation of cooperation with minority parents. Based on this I have chosen syllabus in relation to the informal cooperation with multicultural parents. These topics were: Culture and cultural differences, recognition and legislation.</p> <p>Regarding the information from the kindergarten the minority parents were at times most occupied to get feedback about the academic point of view of their children and their development in the kindergarten. The staff and the educational leaders were most concerned to convey information that was needed, and in such a way that parents could understand what type of information that was given. Nevertheless, participants also said different challenges that have occurred and challenges for the cooperation with parents in general.</p>	

1. Innledning

Som avgangsstudent på studiet barnehagelærer ved Høgskolen i Hamar skal det gjennomføres en faglig fordypningsoppgave. I min praksisperiode gikk det opp for meg at foreldresamarbeid i uformelle situasjoner med minoritetsspråklige foreldre var et tema jeg som barnehagelærerstudent hadde svært lite kunnskap om. I løpet av praksisperioden oppdaget jeg viktigheten av å benytte seg av uformelle situasjoner med minoritetsspråklige foreldre i barnehagen. Det er et tema som blir lite diskutert om i undervisning, og det er en kjensgjerning at samarbeid og kommunikasjon med foreldre er noe jeg som pedagogisk leder vil være ansvarlig for om litt under ett år.

Glaser (2013) påpeker at samarbeid med foreldre i barnehagen er sentralt i barnehagens hverdag. I den sammenheng kan vi fastslå at det blir bestandig flere mangfoldige byer og lokalsamfunn i Norge. Dette har stor innvirkning på barnehagens og barnehageansattes samarbeid med minoritetsspråklige foreldre. Å arbeide med hvordan samtlige foreldre og barn kan få erfare et likeverdig tilbud i tråd med barnehagens mandat, blir spesielt viktig for integreringsprosessen i det norske samfunnet. Mens barnehagen tidligere hadde få barn og en homogen foreldresammensetning, omfatter den i dag et omfangsrikt spekter av familier med ulike nasjonaliteter og livssyn (Glaser, 2013). Den mangesidige foreldregruppen har ulike forventninger, behov og krav til barnehagen og barnehageansatte.

Tematikken er og vil bli mer aktuelt i dagens flerkulturelle Norge, og det vil derfor være et relevant forskningsfelt. Barnehagen har i tillegg et særskilt plikt for at minoritetsspråklige foreldre blir forstått i barnehagen. I den forbindelse blir det større behov for flerkulturell perspektiv innenfor barnehagesektoren, som er en betydningsfull institusjon for integrering av barn med flerkulturell bakgrunn. Med utgangspunkt i dette handler denne fordypningsoppgaven om hvordan pedagogiske ledere samarbeider med minoritetsspråklige foreldre i uformelle situasjoner. Et av formålene med oppgaven er å få innblikk i den daglige tilretteleggingen og organiseringen. Andre underliggende mål er å finne ut om hvordan foreldrene inkluderes i barnehagen, og på hvilken måte foreldresamarbeidet erfares av barnehagelærere.

I den forbindelse vil barnehagepersonale spille en betydningsfull rolle for hvordan samarbeidet med minoritetsspråklige foreldre finner sted. Dette forutsetter at personalet utvikler en flerkulturell kompetanse og viser anerkjennelse, er lydhøre og danner seg

forståelse for, og innsikt i, ulike kulturer og tradisjoner (Glaser, 2013). I tillegg til det er intern og ekstern kommunikasjon relevante faktorer for et optimalt foreldresamarbeid. Derfor er det også viktig å undersøke hvordan avdelinger i sin helhet jobber internt med minoritetsforeldre.

I barnehager gjennomføres det forskjellige former for samarbeid med foreldre, noen av dem er mer eller mindre planlagte. Det kan oppstå samtaler i forbindelse der barnet ankommer barnehagen, blir hentet eller på foreldresamtaler. Dette er viktige arenaer for å kunne forstå barnets behov og få til gode, uformelle og uforpliktende samtaler med foreldrene. Dette kan i sin helhet øke tryggheten og styrke motivasjonen til barnet og foreldrene. Et optimalt samarbeid mellom barnehagepersonale og foreldre er en viktig forutsetning for oppdragelsen av deres barn, og for at barn skal få et godt læringsmiljø. Formålsparagrafen i barnehageloven sier at barnehagen skal gi barn gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i forståelse og samarbeid med barnets hjem (Barnehageloven, 2015).

I neste hovedkapittel vil utvalgte retningslinjer og lovverk som gjelder for barnehager og som ligger til grunn for samarbeidet mellom foreldre og barnehagen presenteres, det med særlig vekt på samarbeidet med minoritetsforeldre. I teoridelen redegjøres det for teoretiske perspektiver som er knyttet opp til samarbeid og som er avgjørende med tanke på samarbeidet med minoritetsspråklige foreldre. Deretter vil det redegjøres for metodevalg, og data vil presenteres. Til slutt vil resultatene fra empirien tolkes og drøftes opp mot de teoretiske perspektivene som har blitt presentert.

1.1 Begrunnelse for valg av problemstilling

Minoritetsspråklig foreldre og barn som tema har alltid vært et interessant felt for meg. I dag lever vi i et samfunn som er globalt, og som blir stadig mer flerkulturelt. Tholin (2008) definerer globalisering som et samfunn der befolkningen har ulik kulturell bakgrunn, og mennesker påvirkes og samhandler på tvers av nasjoner. Vi kan se på kulturelt mangfold som en styrke for fellesskapet, og det er berikende på de fleste områder. En god dialog og åpenhet forutsetter en respekt mellom majoritet og minoritet i samfunnet (Glaser, 2013). Dette er svært aktuelt da det gjelder for samarbeidet mellom barnehage og minoritetsforeldre. Det tilsier blant annet at personalet i barnehagen må forholde seg til minoritetsspråklige barn og foreldre, som representerer et mangfold med tanke på kultur,

religion og identitet. For å lykkes i dette arbeidet er det av betydning å presisere for foreldre at samarbeidet mellom barnehagen og hjem er for barnets beste.

Som nevnt er formålet med denne fordypningsoppgaven å belyse samarbeidet med minoritetsspråklige foreldre og hvordan dette fungerer i noen få utvalgte barnehager. Fra tidligere erfaringer i praksis kan foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn ha problemer med å tilegne seg informasjon fra personalet i barnehagen på grunn av manglende norskkunnskaper, og fordi de ikke kjenner til hvor de skal henvende seg for å få relevant informasjon. Forskning viser at samarbeid er avgjørende for at minoritetsforeldre skal oppleve at de spiller en stor rolle i barns opplæring og føle seg inkludert (Gjervan, 2006).

Oppgavens viktigste formål er å gi et grunnlag for å utvikle egen kompetanse innenfor temaet samarbeid, tilrettelegging og kommunikasjon med minoritetsspråklige foreldre gjennom andre barnehageansattes erfaringer. Dette kan bidra til å gjøre hverdagen mer rustet og tryggere for både meg og andre barnehageansatte som møter utfordringer i forhold til det flerkulturelle Norge.

1.2 Avgrensning og presisering av problemstilling

Når det gjelder problemstillingen har det i denne oppgaven vært relevant å fokusere på de uformelle situasjonene i barnehagen. Hensikten i dette delkapittelet er å presisere og avgrense problemstillingen med tanke på tema, oppgavens formål og begrepsvalg.

Samarbeidet mellom foreldre og personalet i barnehagen er av stor betydning for barns tilpasning i barnehagens hverdag, og for at foreldre skal delta aktivt i deres barns liv i barnehagen (Drugli & Onsøien 2010). Et foreldresamarbeid foregår både i de formelle og uformelle situasjonene. På bakgrunn av dette lyder problemstillingen som følger:

På hvilke måter legger pedagogiske ledere til rette for samarbeid med minoritetsspråklige foreldre i uformelle situasjoner?

Dette innebærer at det skal utforskes hvilke erfaringer og opplevelser pedagogiske ledere har i forhold til samarbeid med minoritetsspråklige foreldre. Samtidig er det viktig å se på barnehagepersonalet i sin helhet, ettersom de uformelle situasjonene også gjelder foreldrenes møte med andre i personalet. Hovedvekten blir dog lagt på de pedagogiske lederne. I denne undersøkelsen skilles det ikke mellom ufaglærte eller barnehagelærere. Det er ikke dermed

sagt at det ikke er noe skille mellom disse, men denne oppgaven omhandler pedagogiske lederne og personalet sett under ett, uavhengig av stilling og utdanning.

1.3 Begrepsklarering

I dette delkapittelet vil flere sentrale begreper som er relevante for denne oppgaven avklares. Til tross for at begrepet ”minoritet” blir anvendt i problemstillingen, er det av stor betydning å minne seg på at minoriteter ikke er en homogen gruppe. Det er derfor viktig å være kritisk til de ”merkelappene” en setter på hverandre. Begrepet *minoritet* blir brukt ettersom det er en betegnelse som i dag er anvendt i fagmiljøet og i ulike offentlige dokumenter. Gjervan, Andersen og Bleka (2012) hevder at ordet minoritet brukes ofte for å definere og omtale mennesker som er i et flerkulturelt samfunn. Minoritet knyttes ofte til mennesker som har innvandret til Norge, som har ulike religioner og kulturell bakgrunn (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012).

Begrepet samarbeid er hittil brukt hyppig i oppgaven. Dette er en betegnelse på handlemåter personalet og pedagogiske ledere har overfor foreldre (Gjervan, 2006). Samarbeid er et positivt ladet begrep i norsk kultur, og kan assosieres med demokrati, medvirkning og fellesskap. Ikke minst handler samarbeid om handlinger mellom to eller flere personer. Derimot kan forståelsen av samarbeid være ulikt hos hvert enkelt individ. Glaser (2013) definerer et foreldresamarbeid i barnehagen slik:

”Å samarbeide med foreldre er noe av det viktigste man gjør som pedagog. For små barn vil hjem og barnehage sammen utgjøre helheten i deres liv. Barnas utvikling er i stor grad knyttet til foreldrenes trivsel og tillit til barnehagen.”
(Glaser, 2013 s. 18)

Gjervan, Andersen og Bleka (2012) mener at samarbeidet med foreldre knyttes i stor grad til de daglige samtalene og uformelle situasjonene når barnet blir brakt og hentet i barnehagen. Samtidig har man i barnehagen jevnlig møter og foreldresamtaler (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012). Med begrepet uformelle situasjoner legges det i denne oppgaven vekt på det uformelle samarbeidet med foreldre når barna blir hentet, eller levert i barnehagen om morgenen. I tillegg er det valgt å bruke begrepet *legges til rette for*. Med dette begrepet legges det vekt på om personalet og pedagogiske ledere tar seg tid til disse uformelle

samtalene med foreldrene i hverdagen, og om dette er noe som er betydningsfullt for samarbeidet med foreldrene.

2. Teoretisk bakgrunn

I dette kapitlet blir teori i forhold til samarbeidet mellom barnehage og hjem tatt opp. Først blir lovverk som barnehageloven og rammeplanen som ligger til grunn for samarbeidet med foreldre beskrevet. Deretter vil teori om barnehagelærerens syn på foreldre tatt opp, og det for å underbygge hvorfor dette kan resultere i et godt samarbeid. I tillegg vil en god dialog, kultur og anerkjennelse som kan knyttes til oppgavens hovedperspektiv forklart nærmere. Oppgavens teoretiske hovedperspektiv vil omhandle ressursorientert og problemorientert tilnærming.

2.1 Lovverk

Samarbeidet mellom foreldre og barnehager befinner seg i flere lovverk. I barnehagelovens § 2 står det blant annet at barnehagen skal kunne formidle de ulike kulturene og verdiene for å bidra til at alle barn skal få oppleve mestring i et kulturelt fellesskap. Videre i barnehagelovens § 4 står det at foreldrerådet skal fremme barns interesser slik at det bidrar til at samarbeidet mellom foreldregruppen og barnehagen sammen skal skape et godt miljø i barnehagen. Det er derfor viktig at personalet jobber aktivt sammen med foreldrene slik at det skapes tillit på de mindre krevende arenaene, som for eksempel i den daglige kontakten.

Det å være en pedagogisk virksomhet og et velferdstilbud til småbarnsforeldre er barnehagens samfunnsmandat. Barnehagen som en pedagogisk plattform skal møte alle foreldre og barn med likeverd, toleranse og respekt. Den skal representere de grunnleggende verdiene som omsorg, fellesskap og respekten til å være ulik (Kunnskapsdepartementet, 2011).

Pedagoger har et ansvar for å vise samholdets syn på hvordan ansatte møter og tar hånd om barn. Barnehagen skal være en institusjon som utjevner sosiale forskjeller, ikke bidra til å opprettholde dem. Samtidig skal personalet i barnehagen ta del i det som barnet og foreldrene har å by på. Personalet skal være oppmerksomme ovenfor barns måte å uttrykke seg på, og foreldrenes kulturelle bakgrunn og etnisitet skal respekteres. Ved å gjøre dette kan det opprett holde tillitt, respekt og et godt samarbeid med minoritetsspråklige foreldre.

Foreldre møter barnehagen i det daglige og det er her det dannes en relasjon mellom barnehagen og hjem. I rammeplanen for barnehagens oppgaver og innhold står det blant

annet at foreldre skal kunne være trygge og vite at barna deres blir respektert og sett, samtidig som barnet skal få delta i et felleskap som gjør de godt. Det legges vekt på hvor viktig samarbeidet mellom barnehage og hjem er, og det skap preges av anerkjennelse (Kunnskapsdepartementet, 2011). Personalet i barnehagen skal være oppmerksomme på barns måte å uttrykke seg på, samtidig respektere barna og foreldrenes integritet.

2.2 Kultur og kulturforskjeller

”I have defined culture as the ever-changing values, traditions, social and political relationships, and worldview created, shared, and transformed by a group of people bound together by a combination of factors that can include a common history, geographic location, language, social class and religion” (Nieto, 2010, s 136).

Denne definisjonen av kultur beskriver på en tydelig måte hva kulturbegrepet egentlig dreier seg om. Et viktig poeng slik Eriksen og Sajjad (2015) skriver, er at forskjellene hos folk er ikke medfødte, men det er mennesker som lever i ulike samfunn som har fått tak i ulike kunnskaper og ferdigheter, ettersom det samfunnet og miljøet krever det.

La oss se på et eksempel på en slik definisjon av kultur: En pakistansk innvandrere i Norge mener at det ikke finnes noen andre gud enn Allah (Gud), og at profeten var Muhammed, mens i motsetning til ”personlig kristne” nordmenn sverger til hellige treenighet (Eriksen & Sajjad, 2015). Dette har selvsagt lite med en medfødt eller genetisk forskjell å gjøre, men er derimot tilknyttet den kulturelle forskjellen. Dermed kan vi si at alt som er medfødt er naturlig, mens alt som er lært er kulturelt. Allikevel er ikke kultur bare lært i den forstand, men den overføres også fra en generasjon til en annen (Eriksen & Sajjad, 2015). For eksempel, mange av de reglene og kunnskaper alle mennesker bruker til daglig har vi lært fra forrige generasjon, som igjen lærte fra sin generasjon (Eriksen & Sajjad, 2015). Vi har lært ulike ting, avhengig av der vi kommer fra.

Samtidig er det viktig å påpeke at kultur forandrer seg (Dahl & Habert, 1994). Det som er polsk eller norsk kultur i dag, kan ikke sammenlignes med det som var for to hundre år siden. I disse dager forandrer kultur seg ofte, og kanskje oftere enn noensinne. Selv om det ikke medfører at folk over hele verden blir kulturelt like, blir det likevel en større gjensidig avhengighet over grensene. Stadig snakkes det om bedriftskultur, subkultur, kvinnekultur,

innvandrerkultur, fremmede kulturer og så videre. Ordet dukker ofte opp i aviser, fjernsyn og ellers i dagligtalen. Kultur er et vidt begrep med mange forståelser.

I denne oppgaven ønsker jeg å bygge en forståelse av kultur som en prosess som hele tiden er i endring. Denne forståelsen åpner opp for synliggjøring og mangfold i barnehagen, samtidig som den forklarer utviklingen i det flerkulturelle fellesskapet som mennesker i dag lever i (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012).

Når vi snakker om kulturforskjeller er det viktig å holde det atskilt fra de andre kulturbegrepene. Ut i fra denne definisjonen om kulturforskjeller pleier man ofte å si at muslimer går i moskéen fordi de har en annen kultur enn nordmenn. Nordmenn er ugjestfrie og kalde, fordi det er en del av deres kultur (Eriksen og Sajjad, 2015). Til tross for at noen av disse påstandene medfører riktighet, kan det også veldig enkelt misbrukes eller feiltolkes. Det kan være ødeleggende – ikke minst for kommunikasjonen mellom innvandrere og nordmenn, nettopp fordi det kan gi et inntrykk av at misforståelsen er mye større enn den faktisk er (Eriksen & Sajjad, 2015). For eksempel kan det være forlokkende å gi de ulike kulturelle forskjellene ansvaret for det som er feil i forholdet mellom innvandrere og etniske nordmenn, trass i at det kan være andre årsaker til at det oppstår konflikter.

De ansatte i barnehagen møter foreldre som har ulike kulturelle bakgrunner, erfaringer og livsverden. I dagens barnehager er mangfoldet stort. Dette mangfoldet kan blant annet dreie seg om økonomisk, religiøst, etnisk og språklig mangfold (Gjervan, 2006). Gjervan (2006) skriver også om at der hvor den enkelte foreldre blir møtt med nysgjerrighet og åpenhet vil mangfoldet bli lettere synlig, men dette krever et bevisst arbeid hos personalet. Ved at personalet tilrettelegger for arbeidsmetoder slik at mangfoldet blir synlig, kan det bidra til et bedre samarbeid med minoritetsspråklige foreldre (Gjervan, 2006).

2.3 Ressursorientert og problemorientert tilnærming

Det er ikke gitt at det i barnehagen råder en flerkulturell tilnærming til pedagogisk praksis, til tross for at en barnegruppe er sammensatt og kan kalles flerkulturell. Gjervan, Andersen og Bleka (2012) trekker frem to ulike tilnærminger til pedagogisk praksis: problemorientert – og ressursorientert tilnærming. I denne oppgaven vil jeg ha disse tilnærmingene som hovedperspektiv for å belyse nyansene i ulike måter å se samarbeidet på mellom barnehage og foreldre.

Disse tilnærmingene får konsekvenser for hvordan et etnisk mangfold blir ivaretatt i barnehagen (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012). Å ta lite hensyn til foreldre og barns ulike kulturelle og språklige bakgrunn kan defineres som en problemorientert tilnærming. Med en slik tilnærming hevder Gjervan, Andersen og Bleka (2012) at personalet ikke ser det potensialet som hvert enkelt individ besitter. Dermed tar utfordringer og problemer i barnegruppa i for stor grad fokus. Ifølge Gjervan, Andersen og Bleka (2012) bygger en problemorientert tilnærming seg på en monokulturell pedagogisk praksis. Dette beskrives som at en betrakter det kulturelle og språklige bakgrunnen foruten den norske som mindre verdifull og ressurskrevende. I den sammenheng kan vi dra frem følgende utsagn fra en barnehagelærer, som er et eksempel på en problemorientert tilnærming:

”Jeg gruer meg til høsten, for da kommer femti prosent av gruppa mi til å bestå av minoritetsbarn. Det kommer til å bli mye ekstraarbeid både med foreldre som ikke forstår, og med unger som må ha hjelp til alt mulig” (Kibsgaard og Husby, 2009, s 29.).

I dette utsagnet blir det gitt uttrykk for at personalet i barnehagen er redde, usikre, og at dette vil kreve mer arbeid. En slik tenkning og holdning blant personalet i barnehagen kan ofte skyldes manglende kompetanse (Kibsgaard & Huseby, 2009). De har en mangel på grunnleggende holdninger om at det kulturelle mangfoldet er et naturlig utgangspunkt for barnehagen. En manglende anerkjennelse av barn som har ulikt språk og kultur kan få konsekvenser for at barn skal få muligheten til å oppleve utvikling, trivsel og læring i barnehagen (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012). Gjervan, Andersen og Bleka (2012) beskriver i tillegg en problemorientert tilnærming ved at en tenker at barn og foreldre som kommer fra andre land og kulturer må regne med å skulle tilpasse seg det landet de har kommet til, ikke omvendt. Personalet i barnehagen går derfor ut i fra at det er en felles norm i de norske barnehagene om hva som er riktig og normalt. Dermed blir det som oppfattes som annerledes og ulikt møtt med tvil og mistillit.

I motsetning til en problemorientert tilnærming kan barnehagen se på det flerkulturelle norske samfunnet som en ressurs for alle barn og voksne i barnehagen, og personalet tar til følge at barn og foreldre har ulike ønsker, behov og forutsetninger. Dette benevnes som en ressursorientert tilnærming (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012). I den forbindelse kan vi ta for oss et utsagn fra en barnehagelærer, men denne gangen ved en ressursorientert tilnæringsmåte:

”Dette er den første jobben min i ei gruppe med barn av norsk opphav. Det syns jeg er kjedelig. Heldigvis kommer det to barn fra Somalia etter jul. Da blir det fargerikt her.”
(Kibsgaard & Husby, 2009, s. 29).

Innenfor en slik tilnærming, slik Kibsgaard og Husby (2009) viser til, blir det å være i et flerkulturelt miljø sett på som en ressurs, og perspektivet til mangfold gir en verdi til fellesskapet.

Noen mennesker oppfatter mangfold og det flerkulturelle som berikende og syns det er spennende med pedagogiske, teoretiske og praktiske utfordringer, mens andre betrakter det som en belastning og frykter det vil kreve mer arbeid. Det er av betydning å påpeke at en barnehagepersonalets motivasjon påvirker det faglige miljøet i barnehagen. Ved en ressursorientert tilnærming innebærer det at kulturell og språklig variasjon blir lagt i arbeidet med de forskjellige pedagogiske planene og er en del av barnehagens virksomhet (Gjervan, Andersen & Bleka, 2012). Når det flerkulturelle miljøet i barnehagen blir opplevd som verdifullt av personalet, vil også barna få en positiv tilnærming. Samtidig vil foreldre oppleve at de blir verdsatt, respektert og anerkjent.

2.4 Dialog – møter mellom foreldre og personalet

”For at dialogen skal være fruktbar, må man kunne se andres ståsted uten å slippe sitt eget ut av syne. Man snakker på vegne av seg selv, med de tanker og meninger man har tilegnet seg og de erfaringer man har gjort gjennom livet.” (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012, s 101).

Dette utsagnet ble valgt ettersom det beskriver godt hvilke valg personalet må ta hvis en dialog skal muliggjøres i de situasjonene vi møter foreldrene, og det med tanke på hvilke holdninger og verdier man vil legge vekt på i samarbeidet. For det som karakteriserer en dialog er at den er likeverdig og ikke monolog, hvor alle bidrag blir lyttet til og anerkjent (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012). Det handler om å respektere hverandre, selv om man er uenig i det den andre parten påstår. Drugli og Onsøien (2010) beskriver i sin bok at i hverdagen finnes mange forskjellige samtaleformer, men det er dialogen som fremmer den gjensidige kontakten hvor partene lytter, samtidig som de selv ønsker å bli lyttet til.

Ifølge Bø (2002) beskrives en dialog som en evne. En evne til å lytte og vise en reell og naturlig interesse for den som forteller. Det dreier seg om en anerkjennelse som vises både

ved å lytte og måten det spørres på (Bø, 2002). Dette kan for eksempel vises gjennom en non-verbal kommunikasjon ved tonefall og blikk. Drugli og Onsøien (2010) hevder at dialogen er modellen for en god samtale med foreldrene. Det er aspektet ved dialogen som er med på å avgjøre om samtalen er god eller ei.

Når personalet i barnehagen møter foreldre med en annen kultur, og ulike tanker enn hva de selv innehar, er det sentralt at det som foregår i barnehagen gir en mening for foreldrene. Dette er noe av bakgrunnen til at dialog har fått større fokus de senere årene (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012).

Innholdet i dialogen kan variere. Det er gjennom hverdagssamtaler i de uformelle situasjonene der personalet og foreldrene kan skape et tillitsforhold, og foreldrene får en mulighet til å bli bedre kjent med barnehagens hverdag. Personalet blir kjent med foreldrene, og hvem de er i en annen setting (Drugli & Onsøien, 2010). Dette forutsetter at begge parter i samtalen prøver å forstå hverandre, istedenfor å overtale andre parten til å ta sitt eget perspektiv (Drugli & Onsøien, 2010).

Ved de daglige samtalene i barnehagen med foreldrene vokser tillitten frem, og blir viktig for det videre samarbeidet mellom personalet i barnehagen og foreldrene. Med tanke på personalets kompetanse, er det først og fremst den profesjonelle som må legge til rette for kontakt og dialog (Drugli & Onsøien, 2010). Det er de ansatte i barnehagen som må ta det faglige ansvaret ved å alltid gjøre sitt ytterste for å få samarbeidet til å fungere. Det er personalets evne til dialog og samhandling med de ulike barna og foreldrene som avgjør kvaliteten på arbeidet i barnehagen (Gjervan, Andersen & Bleka, 2012).

Det er også viktig å påpeke slik Becher (2006) gjør at misforståelser kan oppstå. Derfor er det underbyggende at vi heller prøver å få tak i budskapet ved å lytte og kommunisere med mimikk. Når en deretter tror en har forstått budskapet, kan personen gjenta innholdet med egne ord, slik at foreldrene kan bekrefte eller avkrefte deres utsagn (Becher, 2006).

Som nevnt tidligere i oppgaven handler barnehagens hverdag om hvilket syn personalet i barnehagen har på samarbeidet med minoritetsspråklige foreldre. Dialogen er i sammenheng med hvordan personalet møter foreldrene. En enkel dialog i de uformelle situasjonene kan bidra til at en endrer oppfatninger og får en større forståelse, og det er lærerikt både for foreldre og de ansatte i barnehagen. Det er når et individ opplever en gjensidig samtale at det blir et meningsfylt samarbeid (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012). Personalet må ikke å ha

som mål å bli enige med foreldrene, men derimot arbeide og tilrettelegge for en større forståelse for hverandre og få en ressursorientert tilnæringsmåte hvor både foreldre og personalet respekterer hverandre.

2.5 Anerkjennelse

Ifølge Becher (2006) består anerkjennelse av å forstå og bekrefte den andre parten. Det betyr å kunne forstå hvordan ord og handlinger blir formidlet på. Eksempelvis kan man gjøre dette ved å stille undrende spørsmål til foreldrene, hvis språket ikke strekker til. Dette bidrar til at foreldrene føler de blir bekreftet, og at vi ønsker å forstå hverandre (Becher, 2006).

Gjervan, Andersen og Bleka (2012) beskriver anerkjennelse som en del av der personalet tilkjenner en tiltro til deres foreldreskap ved å møte de på en aksepterende væremåte. Anerkjennelsesbegrepet er knyttet til et prinsipp om likeverdighet og vise respekt for den andre sin opplevelsesverden (Gjervan, Andersen og Bleka, 2012). Det dreier seg om å forstå hvordan en opplevelse er for en annen, uavhengig av hvordan det måtte oppleves for deg eller andre. Dette vil bidra til å støtte foreldrene i det å være en forelder, uavhengig av verdier og livsbakgrunn.

Etter hvert lærer personalet å kjenne minoritetsspråklige foreldrene, deres språklige kompetanse og kulturelle bakgrunn bedre. Av den grunn bør det gis tydelig informasjon der man er åpen for foreldrenes respons til hvordan de oppfatter barnehagen. Dette vil bidra til at foreldrene føler seg trygge i sitt forhold til barnehagen, og det vil bidra til en villighet av å lytte og lære av hverandre (Becher, 2006).

Da det er i barnehagen at barna får sin sosiale rolle i forhold til ett fellesskap, bør en anerkjennelse også befinne seg i barnehagen. Det er i fellesskap hvor mennesker utvikler sine verdier, ferdigheter og identitet gjennom sosialt samspill (Gjervan, 2006). Barn og voksne trenger ikke nødvendigvis å være enige om alt, men bare det å lytte til hverandre og å ha en gjensidig forståelse kan resultere i mer respekt for hverandres arbeid.

For å få en forståelse for hvem barn er kan personalet i barnehagen møte foreldrene på en anerkjennende måte. Dette kan gjøres synlig ved å ta utgangspunkt i de uformelle situasjonene og snakke med foreldrene om barnas hverdag i barnehagen (Gjervan, Bleka & Andersen, 2012).

I en barnehage der personalet har en problemorientert tilnærming vil majoritetsbarn få liten mulighet til å utvide sitt perspektiv på det flerkulturelle, da det tas størst utgangspunkt i den norske kulturen og religionen. Med et slik perspektiv blir barna sjeldent konfrontert med andres kulturbakgrunn og livsverden enn det de opplever hjemme. Hvis det i motsetning er slik at personalet i barnehagen har en ressursorientert holdning, vil barn bli bedre kjent med andre religioner, språk og kulturer, og dermed anerkjenne disse i et tidlig stadiet.

Arbeidsmetoder bør tilrettelegge slik at barna i barnehagen får et bredere perspektiv ved at barn og voksne lærer av hverandres likheter og ulikheter (Becher, 2006). Ved å tilrettelegge arbeidsmetoder er det med på å synliggjøre et godt samarbeid med minoritetsspråklige foreldre. I flerkulturelle barnehager hvor mangfoldet betraktes som en ressurs av personalet, får barna muligheten til å lære og å håndtere utfordringer i samfunnet. Dette mener Gjervan, Andersen og Bleka (2012) vil være med på å forebygge holdninger som er undertrykkende og rasistiske.

3. Metode

Som forklart i innledningen ønsker jeg å undersøke hvordan det uformelle samarbeidet med minoritetsspråklige foreldre blir tilrettelagt av personalet i utvalgte barnehager. Samarbeidet med personalet og foreldre forutsetter en god dialog, informasjonsdeling, tillitt og anerkjennelse. For å besvare problemstillingen er det helt sentralt å stille spørsmål til barnehagen som jobber med disse faktorene daglig. Av den grunn må jeg ta metodiske valg for hvordan dataene skal samles inn. I denne studien er det barnehagelærerens erfaringer og meninger av de ulike situasjonene som er i fokus. For at leseren skal bli kjent med forskningsprosessen, vil jeg i dette kapitlet utdype hvilke metoder jeg har valgt i denne oppgaven. Til slutt blir metoder og arbeidsmåtene som er anvendt for å analysere dataene tatt opp. Det er også utarbeidet en intervjuguide som ligger som vedlegg i oppgaven.

3.1 Valg av metode

Metode er redskapet som forskeren bruker i møte med noe vi vil undersøke (Dalland, 2012), og det handler om hvordan forskeren kan innhente og interpretere datainnsamlingen den har foretatt seg. Det handler om å velge riktig vei mot målet en skal nå (Dalland, 2012).

I denne oppgaven har jeg valgt å gjøre et kvalitativt intervju med barnehagelærere. Litteratur som omhandler dialog med minoritetsspråklige foreldre og erfaringer gjort under praksisperioden, gjorde meg mer nysgjerrig på å undersøke hvordan barnehagelærere legger til rette for et uformelt samarbeid med minoritetsspråklige foreldre. For oppgavens tema falt det naturlig å ta i bruk metoden kvalitativt intervju, med tanke på at denne metoden gir innsikt i dybden – det gir opplevelser, mening og beskrivelser. Jeg ønsket å se på særtrekkene ved det valgte temaet, og ikke kun være opptatt av antall og målinger som i en kvantitativ metode (Dalland, 2012).

Videre forklarer Dalland (2012) at målet med intervjuet er å få en interaksjon mellom intervjuer og informant, hvor informanten får fortelle sin historie med egne ord og uten å bli forstyrret. På bakgrunn av dette ønsker jeg å undersøke barnehagelærerens erfaringer og perspektiv samt hvordan de tilrettelegger for samarbeidet med minoritetsspråklige foreldre. Det er i tillegg viktig å presisere at de utvalgte barnehagelærerne ikke er representative for

alle barnehagelærere utenfor Oslo-området, men læringen og resultatene vil gagne fremtidige barnehagelærere som har interesse for samarbeidet med minoritetspråklige.

3.2 Kvalitativt forskningsintervju

Formålet med et kvalitativt forskningsintervju er å få tak i intervjupersonens beskrivelse av livssituasjon som han eller hun befinner seg i (Dalland, 2012). Videre forklarer Dalland (2012) at ved å stille utfyllende spørsmål vil det styrke intervjuet og få en utfyllende beskrivelse av innholdet. Av den grunn var det viktig for min del å følge godt med på hva som ble sagt slik at jeg kunne gi en dekkende beskrivelse og stille oppfølgingsspørsmål.

Løkken og Søbstad (2013) understreker flere observasjonselementer som inngår i intervjuet, man tolker ansiktsuttrykk, kroppsspråk, holdning og blick. Den observasjonen som gjøres av kroppsspråket er med på å forsterke det informanten sier. Denne informasjonen er nyttig for intervjuer mens intervjuet pågår (Løkken og Søbstad, 2013) Derfor gjorde jeg meg notater underveis i tillegg til båndopptaker. Dette var for å forsterke min tolkning av svarene jeg fikk på spørsmålene.

Jeg benytter meg av et halvstrukturert intervju med en høy grad av åpenhet og fleksibilitet, og rekkefølgen på spørsmålene kan endres. I slike intervjuer er temaene valgt ut på forhånd, og spørsmålene dreier seg rundt det valgte temaet. En av fordelene ved et halvstrukturert intervju er at formen blir lettere å analysere og strukturere (Kvale & Brinkmann, 2012). Kvale og Brinkmann (2012) beskriver et halvstrukturert intervju som en type form som gir umiddelbare og frie innspill, men allikevel danner spørsmålene i intervjuguiden grunnleggende føringer for hva samtalen omhandler. Som nevnt er min hensikt å gå i dybden for å få frem hvordan barnehager og barnehagepersonale tilrettelegger for et uformelt samarbeid i forhold til kontakten med minoritetspråklige foreldre, og hvilke erfaringer personale innehar.

Intervjuguiden ble utarbeidet ut i fra min valgte problemstilling, og aktuell teori. Hovedtemaene er informasjon, kultur og det generelle samarbeidet med minoritetsforeldre. Samtidig prøvde jeg å utforme spørsmålene så åpne som mulig slik at informantene skulle beskrive med egne ord om sine erfaringer og opplevelser.

Før intervjuene ble det utarbeidet en intervjuguide (se vedlegg 2). På bakgrunn av at jeg er helt uerfaren intervjuer, ble dette en viktig og tidkrevende prosess. Utgangspunktet i de overordnede temaene i intervjuet omhandler de emnene som er forankret i den valgte teorien og ut ifra problemstilling. Ifølge Kvale og Brinkmann (2012) stiller et halvstrukturert intervju store krav til at forskeren har god kunnskap om temaet slik at det blir skissert gode og åpne spørsmål. Et halvstrukturert intervju innbefatter også oppfølgingsspørsmål. Oppfølgende spørsmål innebærer aktiv lytting – og intervjuerens evne til å lytte til hva personen som blir intervjuet sier (Kvale & Brinkmann, 2012). Underveis i mine intervjuer dukket det opp muligheter for å stille oppfølgende spørsmål. Dette var nyttig for å få en bedre forståelse i forhold til de svarene jeg fikk.

3.3 Presentasjon av informantene

Studiens utvalg har bestått av to deltakere som begge er utdannet barnehagelærere og som jobber i to ulike barnehager. Grunnen til at det bare ble valgt to informanter var fordi det var knapp med tid, og det var vanskelig å få kontakt med flere barnehager som ville stille til intervju. Det kan nevnes at den ene barnehagen var en tradisjonell avdelingsbarnehage som var kommunal, mens den andre var en privat basebarnehage. Dette kan bidra til å styrke denne oppgaven med tanke på at det kan si noe om hvordan kommunale barnehager tilrettelegger for et samarbeid med minoritetsforeldre, sammenlignet med private/kommersielle barnehager. Informantene har ulik arbeidserfaring og ansiennitet, noe som også kan være relevant for innhentet empiri og analyseprosessen.

3.4 Validitet og reliabilitet i kvalitativt intervju

Et kritisk blikk over metodevalg har stor betydning for validiteten og transparenten i min undersøkelse. Validitet kan beskrives som gyldighet i en forskningsrapport, og dette sier blant andre noe om at gjennomføringen av arbeidet ble utført på en troverdig og tilfredsstillende måte, også i forhold til det teoretiske perspektivet (Kvale & Brinkmann, 2012). Kvale og Brinkmann (2012) påpeker videre at validitet av den kunnskapen som fremstilles, henger tett sammen med planleggingen av metodevalg og om funnene har en nytteverdi.

Det er viktig å presisere at datainnsamlingen i denne oppgaven ikke er en fullstendig og representativt beskrivelse av hvordan uformelt samarbeid fungerer i alle barnehager. Resultatene gjelder kun for disse to utvalgte barnehagene. Av den grunn kan vi ikke generalisere og hevde at resultatene kan direkte gjenspeiles i og gjelde for andre barnehager, ettersom det er ulik praksis i barnehagesektoren. Underveis i studien var jeg nødt til å vurdere de ulike metodene i forhold til hva som vil være mest optimal for å innhente valid empiri og av hensyn til intervjuobjektet. For at denne oppgavens mål skal kunne oppnås og belyse problemstilling, måtte metodevalget være nøye overveiet.

Kvale og Brinkmann (2012) forklarer at ved anvendelse av kvalitative metoder er det vesentlig at konteksten beskrives på en oversiktlig og god måte. Dette har betydning for å styrke reliabiliteten. Reliabiliteten kan forklares ved at den er sikker, og den er avhengig av at validiteten, altså nøyaktigheten i undersøkelsen av data blir utført på en holdbar måte. Det sentrale spørsmålet vil være hvor pålitelig informasjonen som informantene meddeler er (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010).

I en kvalitativ studie er det vanskelig å fastholde reliabilitet, ettersom omstendighetene rundt den som undersøker og deltaker ikke kan gjenskapes. Dette var noe som ble lagt merke til under transkriberingen. Intervjuene vil alltid være delvis forskjellig fordi mennesker er unike og komplekse (Kvale, 2012). Derfor vil samspeillet mellom meg og deltakeren aldri kunne gjenskapes. Allikevel har jeg forsøkt å få høy reliabilitet i undersøkelsen ved å ha høy gjennomsiktighet, og beskrive de ulike delene i prosessen så detaljert og beskrivende som mulig. Reliabiliteten har i tillegg med kvaliteten på transkripsjonen å gjøre (Kvale, 2012). En må kunne lytte nøye til hva som blir sagt, og deretter skrive ned dette så nøyaktig som mulig. Mine båndopptak ble forholdsvis gode og tydelige, og jeg forsøkte å skrive ned ordrett alt som ble sagt i intervjuene.

3.5 Analysearbeidet

Da jeg var ferdig med intervjuene, startet arbeidet med transkriberingen. Transkribering går ut på å gjøre lyd om til tekst (Kvale & Brinkmann, 2012). Jeg skrev ned alt ned til minste detalj, og alt av relevant informasjon for studien ble tatt med. Dette var en tidkrevende arbeid, men dette bidro til at jeg fikk muligheten til ”gjenoppleve” intervjuene (Kvale & Brinkmann, 2012).

Etter å ha transkribert intervjuene, startet jeg arbeidet med å tematisere datamaterialet. Med utgangspunkt i intervjuguiden og teori valgte jeg ut temaer jeg ønsket å skrive for å besvare problemstillingen i oppgaven (Kvale & Brinkmann, 2012). I den sammenhengen brukte jeg fargekoder for å systematisere de ulike temaene, og for å ha god oversikt over den innsamlede empirien. Det ble tatt i bruk relevant teori og pensum i drøftingsdelen. Resultatene ble deretter analysert og tolket for å oppdage både likheter og ulikheter, og informantenes meninger i ulike kontekst ble lagt frem.

3.6 Etske overveielser

Etske utfordringer og overveielser dreier seg om at vi må tenke gjennom hvilke etske utfordringer et forskningsprosjekt medfører, og hvordan en kan håndtere dette (Dalland, 2012). I denne oppgave er det innhentet personopplysninger som direkte eller indirekte kan knyttes til informanten. Kravene fra NSD ved håndtering av personopplysninger handler blant annet om å beskytte den enkelte mot at personvernet bli krenket ved behandlingen av personopplysningene. Dette står også i lovens § 1 (Dalland, 2012). Jeg vil her komme inn på noen av retningslinjene i forhold til min undersøkelse.

Jeg måtte ha deltakerens informerte og frie samtykke før jeg kunne gå videre med undersøkelsen. Før intervjuet startet ble informantene informert om at deltakelse i prosjektet er frivillig, og at de når som helst hadde muligheten til å trekke seg. Et informert samtykke (Se vedlegg 1) betyr i sin helhet at deltakeren informeres om undersøkelsen og om hovedtrekkene i oppgaven (Kvale & Brinkmann, 2012).

Fordypningsoppgaven retter seg mot personer med minoritetsbakgrunn, en utsatt gruppe i samfunnet. Som forsker hadde jeg et ansvar for å tenke gjennom konsekvensene av intervjusituasjonen, ikke bare for deltakerne i dette tilfellet, men også for minoritetsgruppen som de representerte. Derfor ble det viktig å være observant på måten materialet ble presentert på for å unngå stigmatisering av denne gruppen (Kvale, 2012).

Under transkriberingen og analyse av resultatene, var det viktig å anonymisere informantene. Det er særdeles av betydning å gjøre informantene sikre på at de opplysningene som gis, ikke skal kunne føres tilbake til vedkommende. Jeg ga også informantene beskjed om at alle opplysninger ville bli behandlet konfidensielt, og disse ville bli slettet så fort oppgaven var ferdigskrevet. I løpet av undersøkelsesprosessen har jeg reflektert nøye over konfidensialitet

og anonymisering av utvalget. Alt av forskningsmateriale er anonymisert og informantene nevnes ved fiktive navn i studien.

Utfordringen for meg var at denne studien skulle sørge for at kunnskapen ble så valid og god som mulig. Samtidig var noe av målet at intervjuene skulle kunne føre meg til ny kunnskap, ergo tette kunnskapshullet, og skape interesse for samarbeidet mellom barnehage og minoritetsspråklige foreldre.

4. Presentasjon og drøfting av funn

I dette kapitlet vil empirien og funnene presenteres. Det blir lagt frem spørsmål fra intervjuet, samtidig vil jeg gi min tolkning, drøfting og analyse ved å knytte funnene til relevant teori. P1 jobber i en kommunal barnehage og har jobbet til sammen syv år som pedagogisk leder. P2 har også utdanning som pedagogisk leder og har jobbet fire år i den private barnehagen.

4.1 Barnehageansattes tolkning av foreldresamarbeid

For å finne ut hva barnehageansatte legger i begrepet foreldresamarbeid, falt det seg naturlig å spørre om dette. Med tanke på at min problemstilling omhandler begrepet foreldresamarbeid var det viktig å få rede på hva de pedagogiske lederne legger i dette begrepet.

P1 ”Det er jo det at du har god kommunikasjon med foreldrene, at de blir sett. At man er to parter som skal jobbe for det beste for barnet. Det er noe med å også gi de muligheten til og være med å medvirke, og la de også være med å påvirke dagen til sitt barn og bidra på den måten de kan”.

P2 ”Når jeg hører ordet foreldresamarbeid så tenker jeg jo at det er en viktig del av jobben da, og at det samarbeidet som er med foreldrene er på en måte til barnets beste. For jeg tenker at det er barnet som er i fokus og at det er på en måte vi og foreldrene som ønsker barnets beste. Da tenker jeg jo at det handler om hvordan vi snakker med de i levering/henting-situasjoner, hvilken informasjon vi gir og hvilket fokus vi har når vi snakker med foreldrene i de situasjonene, eller i foreldresamtaler”.

Ut i fra det informantene har sagt om egen forståelse av foreldresamarbeid, kan jeg tolke det slik at begge har forholdsvis likt syn på hva det innebærer. De legger vekt på at samarbeidet er viktig for å kunne legge til rette for barns beste. Dette kan knyttes opp mot det som Gjervan, Andersen og Bleka (2012) beskriver som personalets holdninger, nemlig ressurs – og problemorientert tilnærming. Hvor det i dette tilfelle dreier seg om en ressursorientert tilnærming, og vi ser at de pedagogiske lederne vil at foreldrene skal bli sett, føle seg verdifulle og er med på å påvirke hverdagen i barnehagen. Dette kommer til syne ved at de

begge er opptatt av barnets beste. Det viser seg at de pedagogiske lederne sin kompetanse spiller en stor rolle, slik Kibsgaard & Huseby (2009) forklarer i sin bok.

4.2 Foreldrenes kulturelle bakgrunn og dens betydning

For å besvare min problemstilling nærmere var det relevant å ha med et spørsmål som omhandler situasjoner der foreldrenes kulturelle bakgrunn har hatt betydning for samarbeidet.

P1 *"I forhold til for noen år siden hadde vi noen temaer hver fredag hvor vi hadde varmmat servering, og på de temaene så lagde vi mat fra der foreldrene hadde bakgrunn fra. Og da snakka vi litt med foreldene om de hadde noen forslag. Vi hadde en gutt fra Japan da, og hørte med foreldrene der om det er noe de vil på en måte bruke som vi kan formidle videre til barna i barnehagen, og om de hadde noen forslag til matoppskrifter eller matretter som de pleide å spise eller kjente til".*

P2 *"Nei. Det har ikke vært så mye på de barna vi har. Men på de barna vi har hatt så har det gått veldig fint".*

I den sammenheng kan vi tolke informant P1s utsagn og knytte dette til rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Her står det blant annet at barnehagen skal samarbeide med hjemmet, og ivareta barns behov for omsorg, og fremme danning og læring (Kunnskapsdepartementet, 2011). Det er tydelig at de jobber for å fremme læring ved at de også formidler det videre til barna i barnehagen. Samtidig er de opptatt av forslag fra foreldrene, og barnehagen bidrar til at foreldrene føler seg trygge, og de lærer av hverandre (Becher, 2006).

4.3 En god dialog

Med tanke på at oppgaven min inneholder teori rundt en god dialog var det viktig å fremme hvilke tanker de pedagogiske lederne hadde rundt dette.

P1 *"Jeg tenker at, hvis en tenker på foreldre da som har et annet morsmål enn norsk, så vil det være litt variabelt hvor godt norsk de snakker og hvor gode de er på å formulere seg. Så i noen sammenhenger kan det være utfordrende hvis man skal klare å opprettholde den*

daglige dialogen. Men der vi har hatt utfordringer har vi brukt for eksempel ordbøker, og kompensert med litt engelsk, også skrive ned på noe lapper og kanskje gestikulere litt. Gjøre så godt en kan for å bli forstått. Men det er viktig å være åpen da, være imøtekommende og åpen”.

P2 *”Absolutt viktig! Det gjelder å finne sin måte å være med det foreldreparet på, og være litt ydmyk. Noen trenger kanskje noen eksempler fra hverdagen eller for å underbygge det man sier. For noen foreldre holder det med en tommel opp, mens andre kanskje vil ha mer detaljerte beskrivelser. Men vise at man har lyst til å snakke med de, og fortelle om barnet deres. Samtidig vise at man vil ta imot tilbakemeldinger, enten de er positive eller negative”.*

Begge informantene fremhever i sine svar at dialogen dreier seg mye om å lytte, men også å være åpen og vise interesse med minoritetsforeldre. Gjervan, Andersen og Bleka (2012) hevder at dialogen handler om evnen til å lytte anerkjennende, samtidig som at foreldrene blir kjent med barnets hverdag i barnehagen. Dette betyr at personalet i barnehagen må vise en genuin interesse, og få formulert sitt budskap på rett måte. P1 mente at dårlige norskkunnskaper kan skape kommunikasjonsutfordringer, men ifølge P1 kan en løsning på dette være å bruke gestikulasjon eller ordbok, hvis det viser seg at foreldrene er usikre.

P2 vektlegger det å være ydmyk og medgjørlig i rollen, og å finne sin måte å være med foreldrene på for å fremme dialogen. Gjervan, Andersen og Bleka (2012) bekrefter dette ved at måten barnehagen møter foreldrene på, er avgjørende for utviklingen av det videre samarbeidet. Vi kan tolke dette slik at mye av dialogen i de uformelle situasjonene handler om den daglige dialogen, hvor man i barnehagen har en unik mulighet til å møte foreldrene hver dag når de kommer med barna. Gjervan (2006) mener dialogen baseres på respekt og gjensidighet, noe det viser seg at det er i disse situasjonene som nevnt ovenfor.

4.4 Pedagogiske ledernes erfaringer med foreldresamarbeid

For å finne ut om hvordan pedagogiske ledere ivaretar foreldrenes oppfatninger av barnehagen var det betydningsfullt å spørre om hvordan de pedagogiske lederne opprettholder dette.

P1 *”Det handler vel hele tiden om at vi må se foreldrene, hele tiden være tilstede og vise at vi er tilgjengelige. At vi går ut i garderoben, ja snakker med foreldrene da sånn at de ser at vi er synlige for dem, og at vi er der så de har muligheten til å gi tilbakemeldinger eller spørre om noe de lurer på. Sånn at vi klarer å opprettholde den dialogen hele veien. Da tenker jeg også at de klarer å opprettholde den tillitten til oss”.*

P2 *”Det handler om litt det jeg nevnte tidligere, om å vise at vi vil snakke med de, vise at vi vil fortelle om barnet deres. Vite at for noen så holder det med tommel opp. Samtidig kunne ta imot både positive og negative tilbakemeldinger og vise forståelse da.”.*

Både P1 og P2 viser til at de ønsker å høre på foreldrenes meninger i de uformelle situasjonene. Gjervan, Andersen og Bleka (2012) hevder at en ressursorientert tilnæringsmåte er opptatt av en anerkjennende kommunikasjon. P2 viser dette ved å forklare at av og til er det nok med et nikk eller tommel opp, mens andre ganger er det hensiktsmessig å fortelle mer detaljert og vise at de vil fortelle om barnet deres. P1 viser en ressursorientert tilnærming ved at vedkommende er til stede når foreldrene kommer og er tilgjengelig hvis det er noe foreldrene lurer på. Dette er helt nødvendig for at barnehagelærere skal kunne ivareta minoritetsspråklige foreldrenes opplevelse i de uformelle situasjonene og opprettholde tillitten slik Druglig og Onsøien (2010) beskriver i sin bok.

4.5 Et velfungerende foreldresamarbeid

For å sikre samarbeidet med barnets hjem er det vesentlig å finne ut av hvordan informantene synes det generelle foreldresamarbeidet fungerer i den enkelte barnehage.

P1 *”Jeg opplever at det fungerer, det gjør jeg! Og som jeg fortalte tidligere med hun fra Hellas som ikke snakket det norske språket, men det gikk seg ganske fort til at vi fant ut hvordan å kommunisere med hverandre. Det er klart at det var utfordrende, men samtidig så var mor veldig positiv og imøtekommende for hun virket interessert i den norske kulturen og ville lære seg språket fort. Så det er jo klart at det har vært utfordringer”.*

P2 *”Jeg synes det fungerer på lik linje med andre foreldre. Og vi har heller ikke hatt behov for tolk. Men vi har vært for dårlige til å la foreldrene medvirke, med tanke på sin bakgrunn. Som for eksempel at de kom med sin matrett eller lignende. Så det har vi satt opp på planen til høsten da, at vi skal jobbe mye mer med det her å vise andre kulturelle bakgrunner. Men*

mye av det har nok med å gjøre at vi har hatt lite utfordringer med dette, men vi ser at det kommer flere barn med annen kulturell bakgrunn en norsk fremover. Så det er noe vi kan jobbe med”.

Minoritetsspråklige foreldre er ikke en homogen gruppe og kan derfor ha behov for støtte og for å åpne seg og bli kjent med de ansatte i barnehagen. Ved å inkludere foreldre i aktiviteter som er felles for barnehagen, dannes det en tillitt og trygghet mellom personalet og minoritetsspråklige foreldre. Dette kan vi se gjennom Glaser (2013) sin bok om foreldresamarbeid. Samtidig vil det også komme til syne ved barns utvikling, trivsel og sosiale kompetanse i barnehagen. Ut i fra svaret fra informantene blir det tydelig lagt vekt på barnets beste, samtidig som det oppstår positive relasjoner til foreldrene.

Funnene i denne studien tyder på at det ikke er et objektivt riktig svar eller løsning for hvordan barnehagen skal legge til rette for et godt samarbeid med minoritetsspråklige foreldre. Det er derimot slik at barnehagelærere bør ha som utgangspunkt å skape tillitt, trygghet og anerkjennelse både ovenfor barna og foreldrene. Det vil være viktig å få foreldre til å forstå hvilke betydning de har for deres barns læring og utvikling.

I denne studien viser funnene at barnehagelærerne som ble intervjuet er imøtekommende med foreldrenes krav og forventninger, samtidig som de sterkt tar hensyn til barnegruppen. På bakgrunn av dette, ser det ut til at foreldrene har en stor medvirkning i barnehagens hverdag.

5. Konklusjon

Denne fordypningsoppgaven hadde som formål å belyse på hvilke måter legger pedagogiske ledere til rette for samarbeid med minoritetsspråklige foreldre i uformelle situasjoner. Omfanget av denne oppgaven er basert på teori som er knyttet til foreldresamarbeid. Gjennom samtale med to barnehagelærere har jeg fått god innsikt i hvordan de jobber med samarbeid med minoritetsspråklige foreldre, og deres tanker rundt denne prosessen. De funnene som ble gjort under datainnsamlingen, ble knyttet opp mot teorien.

Jeg har i fordypningsoppgaven sett at utgangspunktet for et godt samarbeid mellom personalet og minoritetsspråklige foreldre i barnehagen, omhandler mer enn bare en ting. Det er flere relevante elementer som må til for å gjøre samarbeidet til en positiv opplevelse, både for barnehagelærerne, foreldrene og barnet.

Denne studien viser at et godt foreldresamarbeid i henting og bringe situasjoner, vil hjelpe personalet med å legge de planene som trengs for hvert enkelt barns behov. Ut fra barnehageloven og rammeplanen, er det hva barnehagen kan bidra med, samtidig som behovet til hvert enkelt barn skal settes i fokus.

Ut ifra de intervjuene som ble gjennomført og analysearbeidet, kommer det frem at informantene vektlegger samarbeid med minoritetsforeldre på en forholdsvis lik måte. Enhver informant har kommet med sine innspill til hvordan de legger til rette for et godt samarbeid med minoritetsspråklige foreldre i uformelle situasjoner. Begge informantene vektlegger sine og personalets væremåter når de møter foreldrene. Dette legger et godt grunnlag for et videre samarbeid med foreldrene. Med innblikk i denne studiens funn, kan vi tolke det slik at både personalet og foreldrene samarbeider på en måte som fremmer barnets trivsel i barnehagen. Det foreldrene kommer med informasjon i de uformelle situasjonene kan være av stor relevans for personalet og dernest for barnet. Derfor er det sentralt at en barnehagelærer er anerkjennende og behandler samt tar til seg minoritetsspråklige på en åpen og varm måte.

Med tanke på min problemstilling ser det ut til at informantene legger til rette ved å tilpasse de ulike uformelle situasjonene med foreldrene det gjelder. Begge informantene bekrefter foreldrene gjennom anerkjennelse og en god dialog. Det kommer fram at begge har lik praksis når det gjelder hvordan skape optimal dialog med foreldrene. I tillegg tyder funnene

på at personalets holdninger spiller en sentral rolle når det kommer til å møte foreldrene i de uformelle situasjonene. Minoritetsspråklige foreldre har ulikt behov for hjelp og støtte, både i forhold til språklige ferdigheter og kulturelle forskjeller, og ikke minst å få tid til å tilpasse og lære seg om sosiale kodene i det norske samfunnet. Gjennom slike tilnærminger fremmer personalet relasjoner som er positive for foreldrene, og det for barnets beste.

5.1 Diskusjon om fordypningsoppgaven

I ettertid er det enkelt å observere at denne fordypningsoppgaven har vært svært lærerikt for meg som en fersk pedagogisk leder. Jeg reflekterer i ettertid at det kunne ha vært mer lærerikt om jeg hadde observert samarbeidet mellom minoritetsspråklige foreldre og personalet i barnehagen i de uformelle situasjonene. Det hadde i tillegg vært interessant å inkludere flere barnehageansatte for å få et mer representativt utvalg og for å generalisere funnene i en viss grad. Allikevel er det begrenset med tid for en slik bacheloroppgave, og det er en stor oppgave å kunne legge til rette for gode observasjoner i de uformelle situasjonene.

I lys av denne oppgaven har jeg fått forståelse, kunnskap og et godt grunnlag for arbeid med minoritetsspråklige foreldre. Samtidig har jeg fått lært hvor viktig det er å legge til rette for foreldresamarbeid, og vesentlige elementer en barnehagelærer må ha med seg i møte med minoritetsspråklige foreldre.

Det er viktig å vurdere denne studien til viktigste kriteriene for validitet og reliabilitet. I den sammenhengen er reliabilitet mindre utfordrende for kvalitative forskere, mens validitet er meget vesentlig. Dette kan sies ettersom jeg har i størst mulig grad forsøkt ikke å påtvinge mitt syn på informantenes utsagn. Det må påpekes at det er vanskelig for andre å finne ut hvordan jeg har kommet til konklusjoner, og hvordan analysen ble gjennomført. Denne typen kritikk av den kvalitative metoden blir kalt for mangel på transparens (Kvale & Brinkmann, 2012). Denne studien forsket av en annen student kan sannsynligvis ikke utvikle eksakt samme resultatet. Denne utfordringen løses delvis ved å gi en god og detaljert beskrivelse av hva som er utført, hvordan og hvorfor i metodekapitlet. I tillegg har innspill fra veilederen og lesing av relevant litteratur bidratt til at jeg reflekterte over hva som var viktig for å belyse problemstillingen.

5.2 Veien videre

Når det gjelder videre forskning, hadde det vært interessant å se det uformelle samarbeidet fra foreldrenes synsvinkel. Tre aktuelle spørsmål ville vært hvordan foreldrene opplever samarbeidet, og hva de tenker om dette. Og hvordan kan barna deres bli påvirket av samarbeidet mellom personalet og dem selv.

I tillegg er det mulig å sammenligne og inkludere flere barnehager i Oslo-området, og dermed få et mer grundig syn på hvordan det er å jobbe med foreldre som har en annen kulturell bakgrunn. Det kan samtidig være mulig å ha et mer representativt utvalg.

Litteraturliste

Barnehageloven, LOV-2005-06-17-64. § 4. (2013).

Becher, A. A. (2006): *Flerstemmig mangfold: samarbeid med minoritetsforeldre*. Bergen: Fagbokforlaget

Bø, I. (2002): *Foreldre og fagfolk* (2.utg). Universitetsforlaget

Dahl, Ø. & Habert, K. (1994): *Møte mellom kulturer – Tverrkulturell kommunikasjon*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dalland, Olav. (2012): *Metode og oppgaveskriving* (5.utgave). Gyldendal Norsk Forlag AS

Drugli, M., B. & Onsøien R. (2010): *Vanskelige foreldresamtaler : Gode dialoger* (1.utg). Oslo: Cappelen Akademiske forlag

Eriksen, T.H. & Sajjad. T.A. (2015): *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Gjervan, M., Andersen, C. E. & Bleka, M. (2012). *Se mangfold!: Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Gjervan, M. (red.) (2006): *Temahefte om språklig og kulturell mangfold*. Kunnskapsdepartementet.

Glaser, V. (2013). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kibsgaard S. & Husby O. (2002): *Norsk som andrespråk i barnehagen og småskole*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kapittel 2 & 6)

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2012): *Det kvalitative forskningsintervju* (2.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag AS.

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* (Rev. utg.). Oslo: Departementet.

Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. (4.utg). Oslo: Universitetsforlaget.

Nieto, S. (2010): *Language, culture, and teaching critical perspectives*. New York: Routledge.

Tholin, K. R.(2008): *Yrkesetikk for førskolelærere*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Vedlegg 1

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

”Samarbeid med minoritetsforeldre”

Bakgrunn og formål

Prosjektet er en bachelor oppgave ved Høgskolen i Hamar hvor jeg skal se på hvordan pedagogiske ledere jobber i forhold til minoritetsforeldre. Utvalget er trukket fordi jeg vil se på hvordan pedagogiske ledere jobber både i og utenfor Oslo området.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Spørsmålene vil omhandle hvilke tiltak pedagogiske ledere jobber med i forhold til samarbeid med minoritetsforeldre og hva som er viktige elementer for et godt samarbeid. Datainnsamlingen er et kort intervju med en ca varighet på 30 minutter – tre kvarter. Andre opplysninger om deltageren under intervjuet er en eventuell utdanning, og hvor mange år deltakeren har jobbet som pedagogisk leder. Data registreres ved en båndopptaker som kun student vil ha tilgang til.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det blir kun student (Christina Hov) som vil ha tilgang til personopplysningene som blir gitt. Opptak vil bli lagret slik at studenten kan gjennomgå og analysere, men deretter slettet.

Deltaker vil bli anonymisert i oppgaven slik at det ikke vil kunne gjenkjennes i publikasjon.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 20.mai 2016, selve oppgaven leveres 25.mai 2016. Alt av opptak og personopplysninger vil bli slettet så fort arbeidet er ferdig.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du har spørsmål til studien, ta kontakt med:

Christina Løvald Hov

Mobilnr: 90 79 46 56

E-post: *christinahov@gmail.com*

Veileder i studien:

Ingebjørg Stubø

E-post: *ingebjorg.stubo@hihm.no*

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2

Intervjuguide

1. Generell informasjon om fordypningsoppgaven.
 2. Underskrift på ”samtykkeerklæring” og båndopptaker.
 3. Jeg skriver notater underveis i intervjuet, for å få best mulig informasjon.
- Kan du først si meg hva slags stilling du har ved denne barnehagen? Hva slags utdanning har du?
 - Hvor mange år har du jobbet som pedagogisk leder?
 - Hvilket alderstrinn har du?
 - Hvis du har oversikt, hvor mange foreldre har en annen kulturell bakgrunn?
 - Hva legger du i begrepet foreldresamarbeid?
 - Hva mener du er viktige elementer for et godt samarbeid med foreldre?
 - Hvordan vil du som pedagogisk leder ivareta foreldrenes oppfatninger av barnehagen i ulike uformelle situasjoner? (Som for eksempel hente-bringe situasjon)
 - Hva er dine tanker om ”en god dialog”?
 - Hvordan gir du informasjon til foreldre med en annen kulturell bakgrunn?
 - Har du opplevd situasjoner i barnehagen der foreldres kulturelle bakgrunn har hatt betydning for samarbeidet?
 - Hvordan vil du legge til rette for et bedre samarbeid med foreldre med kulturell bakgrunn?
 - Hvordan syns du det generelle foreldresamarbeidet med minoritetsforeldre fungerer for dere?
 - Hvilke forventninger har dere til disse foreldrene?
 - Hvilke betydning tror du et uformelt samarbeid har for barnas sosiale utvikling?
 - Tiltak for foreldre som ikke alltid er til stede, hva gjør dere for å engasjere disse i samarbeidet mellom dere og barnehagen?

Noe du vil tilføye før vi avslutter intervjuet? Ting du har kommet på underveis?